



VIRGINIA Ágyái (köt oldalon 5-5) még hagyományosan voltak elhelyezve, míg a MONITOR köt Ágyait egy forgatható toronyba helyezte a tervező (Átletadó Coles angol kapitány volt). A haját csak gozóp hajtotta. Ezeknél jelent meg eloszár az elozokban említett négy kávetelmény: fegyverzet (forgatható lővegtorony), páncélt (mindköt hajás vasbáró opál), felóp-tős (a VIRGINIA ferde páncéltájrás és a MONITOR s-k, alacsony páncéltfedéltetá lepattantak a lővedőkek), és a meghajtás (mindköt haját csak gozóp hajtotta).

A kávetkező lópés ezeknek az ó-tásoknak az alkalmazása volt. 1862-ben elkészült az első vitorlázati nálkál csatahajás, az angol DEVASTATION. A forgatható Ágyatorony nehezen terjedt el (valászu oka, hogy sok vörtes hajás volt, és nem akarták lebontani), ezért a jobb kilővős árdekében a forgatható oldallővegeket a páncéltet megerőséssel mellett páncéltzott termekben ógynevezett "kazamatákban" helyezték el.

Megjelent viszont a dőfoorr, vagy másnépp a vágásarkantyó, mely a kösőbbi haják jellegzetes formáját adta. Ezt a vágásarkantyót Tegetthoff admirális remélte kihasználni, amikor a lissai Átközetben 1866. 07. 22-én dőfoorrával elsüllyesztette az olasz RE D'ITALIA-t.

A kösőbbiek során tovább tisztult a forma, csökkent a lővegek száma, de nőtt az úrméretük. A lővegeket forgatható toronyba helyezték, egy toronyba kettőt. A fedéltet a lővegtornyok uralták, minden tárgy, felóp-tmény elhelyezés a költ szolgálta, hogy minél nagyobb kilővősi szögük legyen. Ezen szempontok alapján 1906-ban megópál az a DREADNOUGHT, mely egycsapásra korszerűtlenné tette az eddig ópál haját. Hátránya az volt, hogy csak nagy úrméretű lővegekkel rendelkezett, melyek hamar elhasználták, kb. száj lővős után cserélni kellett. Ezért a kialakított haját-puson változtattak, és felszerelték kázes úrméretű lővegekkel is. A továbbfejlesztett változatok egészen a második világháború végéig meghatározók voltak a flottákban. Legismertebb tápusok a csatacirkálás náhiny ismert név: angol PRINZE OF WALES, KING GEORGE V., NELSON, RODNEY, a német BISMARCK, TIRPITZ, a francia RICHELLIEU, CLEMENCEAU, a japán YAMATO, MUSASHI és az amerikai MISSOURI. Napjaink elvesztések jelentőségük, szerepük az anyahaják és a tengeralattjárók vették át.

A második rész a SZENT ISTVÁN csatahajás történetével foglalkozik.

A kiegyezés (1867) Auszria és Magyarország kázes Ágyának nyilvánlotta a kálálgyet, a hadlgyet és a kálságeinek fedése mártákaig a páonzlgyet. A kiegyezés után még sokáig, háár a kálságeket kázes viselték, a haditengerészet elnevezése "császári-királyi" (K.K) volt. 1889-ben kelt legfelsőbb leirat változtatta ezt "császári királyi" (K. u. K) megnevezésre. Az Ás kázes az egy uralkodás vezette költ ország, a költ ország tulajdonában lóvó utalt. Ez azért is fontos volt, hogy az időközben nehezen meginduló flottafejlesztésből magyar illetégu hajásgyárak is kapjanak megrendelést, ne csak beszálltók legyenek (mai fogalommal főllalkozás legyen).

Az angol DREADNOUGHT megjelenése után tőbb hatalom is kávette Anglia páldáját, és ilyen tápus hadihaják ópál-tésöt kezdte. A nagy kaliberu (30,5 és 34,5 cm) lővegeket tőbb páncéltoronyban helyezték el, melyeket a legváltozatosab elrendezésben kombináltak. Az 1910-es évtől kezdve a lővegtornyokat kizárólag a kázes pvonalban helyezték. Az Osztrák-Magyar Monarchia tervezett hajásosztályának, a VIRIBUS UNITIS osztálynak lőveglendéze ájdonságnak számított, mivel előhátul köt-köt lővegtoronyban az eddig alkalmazott köt lőveg helyett három lőveget helyeztek. A lővegtornyok egymás felett voltak, ágy az alsóbb elhelyezésu nem akadályozta a felső kilővős. A kilővősi szögük 320 fok volt, tehát a 12 nézölővegből egyszerre tudtak Ássztázet leadni. A 30,5 cm-es lővegeket a Skoda gyár szálllotta. A köszlő csatahaják hármat (VIRIBUS UNITIS, TEGETTHOFF, PRINZ EUGEN) a Stabilimento Tecnico köszlő, míg egy (SZENT ISTVÁN) elkészlőre a magyar Danubius Hajás- és Gápgyár Rt. kapott megáást.

A SZENT ISTVÁN csatahajás ópál-tésével, valamint első harci bevetésén bekávetkezett elsüllyedésével foglalkozó továbbiakban a kányv. Ezeket nem ismertetőm, az árdeklok olvassák el Kráml Mihálynak a Hadtörténelmi Kázesményekben megjelent ismertetőt (irodalomjegyzékben megadva). Itt csak annyit, hogy harci feladatra kítva költ olasz torpedásveto keresztelte az ót. Fogalmuk sem volt, milyen hajákkal találkoztak az olasz MAS-ok (torpedásveto), de háború lóvón kilőtek a torpedákat, melyek pont a SZENT ISTVÁN-t találják el. A találati idopontja

1918. június 10., hajnali 3 óra 30 perc. A találat után még árkig a vízben úszott. Megpróbálták vontatni, de sikerülte olyan súlyos volt, hogy felhagytak a kísérlettel. 1918. június 10-én reggel 6 óra 12 perckor hullámsíkján merült, magával vevé 4 tisztet és 85 matrózt. Az 1087 fős személyzetből ok a SZENT ISTVÁN mai orzói. Ennél sokkal izgalmasabb a kinyv befejező, harmadik része, ugyanis a szerzők közül Csepregi Oszkár tevélegesen is résztvett az elsüllyedt SZENT ISTVÁN csatahajó felkutatásában.

A kinyvnbőlzo kábelTV-s csatornákon izgalmas filmeket nézhetünk, melyekre ezen a honlapon is felhívjuk figyelmünket. Az ilyen expedícióknak az izgalmon, vízrázkóson, leváltáson kutatáson túl egyetlen nehézsége van, ez a finanszírozás. Csak csodálni lehet ennek a kis csapatnak a lelkesedését és főleg a kitartását, hogy legyőzve az akadályokat, véghezvitték sok titkon reménykedő tengerész álmát: tisztázták a hajó pusztulásának pontos részleteit, rajzokat, filmet készítették a hajóról.

Magyar kezdeményezésre a horvát Állam a hajót hivatalosan tengerésztemető, valamint első világháborús hős emlékművé nyilvánította.

Bőve poraikra!

Irogalomjegyzék:

- Hadtörténelmi Közlemények 2000/I KR. MLI MIH. LY: Az S. M. S. "SZENT ISTVÁN"
- Hadtörténelmi Közlemények 2001/I KR. MLI MIH. LY: MAGYARORSZÁG ÉS A CS. KIR. HADITENGERESZ MEGRENDELÉSÉNEK KVÁTA SZERINTI MEGOSZTÁSA
- <http://www.militaria.iif.hu/kozlem.htm> Hadtörténelmi Közlemények
- <http://www.stile.coventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy/index.htm> K.u.K. hadihajó ismertetője angol
- <http://www.skpu.hr/podaci/izlozbe/12.html> horvát nyelvű, sok téma
- <http://www.geocities.com/Pentagon/Bunker/5294/main.html> Tegetthoff osztály, a Szent István elsüllyedése, elhelyezkedése a tengerfenéken angol
- <http://worldatwar.net/chandelle/v1/v1n2/adriatic.html> tábék által a Szent Istvánt elsüllyesztő MAS 15 és a K.u.K. L135 típusjelű tengerészeti repülője angol
- <http://homepages.fh-giessen.de/~hg6339/index.htm> haditengerészeti evolúciójára erre mondják: KIR. LY! angol
- <http://www.oz.net/~markhow/pre-dred/dreadnought/elotti> tábpusok ismertetője angol
- <http://meltingpot.fortunecity.com/maldives/738/> predreadnought miniatúra
- <http://www.btinternet.com/~philip/torps.htm> a torpedó evolúciójára angol (feltalálójára osztrák tengerésztiszt)
- <http://www.geocities.com/Pentagon/6946/index.html> Kovács Péter K.u.K modelltervek forgalmazója
- <http://www.navalships.org/ussmonitor.html> USS Monitor webcím
- <http://www.cwc.lsu.edu/cwc/links/cwinfo3.htm> USA civil war webhelyek

Â